

TÜRK SANAYİCİLERİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

TÜSİAD

YÖNETİM KURULU BAŞKANI

ÖMER SABANCI'NIN

YAPI ÜRÜNLERİ ÜRETİCİLERİ

FEDERASYONU (YÜF)

SEKTÖR TOPLANTISI KONUŞMASI

**13 Kasım 2006
Divan Oteli, İstanbul**

TÜSİAD AVRUPA SANAYİ VE İŞVERENLER KONFEDERASYONLARI BİRLİĞİ (UNICE) ÜYESİDİR.

İstanbul : Meşrutiyet Cad. No: 74 Tepebaşı 34420 İstanbul - Türkiye
Ankara : İnan Cad. No: 39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara - Türkiye
Brüksel : 13, Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C. : 1250 24th Street, Washington D.C. 20037 - USA
Berlin : Möckisches Ufer, 28 10179 Berlin-Mitte - Germany
Paris : 12, Rue Godot de Mauroy 75009 Paris - France

Tel: (90-212) 249 19 29
Tel: (90-312) 468 10 11
Tel: (32-2) 736 40 47
Tel: (1-202) 776 77 70
Tel: (49-30) 28 878 6300
Tel: (33-1) 426 516 40

Faks: (90-212) 249 13 50
Faks: (90-312) 428 86 76
Faks: (32-2) 736 39 93
Faks: (1-202) 776 77 71
Faks: (49-30) 28 878 6399
Faks: (33-1) 426 516 99

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad-us.org
e-mail: info@tusiad-de.org
e-mail: satan@tusiad.org

web: www.tusiad.org

Sayın Başkan, Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu'nun değerli üyeleri, değerli basın mensupları,

Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu'nun davetlisi olarak bugün burada sizlerle bir arada olmaktan dolayı son derece mutluyum. Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu Yönetim Kurulu Başkanı sayın Adnan İğnebekçili'nin şahsında hepinize teşekkür ediyor ve TUSIAD adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yapı Ürünleri Üreticileri Federasyonu gibi, TUSIAD da, MAKSİFED ve DOGUNSİFED'in yanısıra SEDEFED üyelikleri ile kuruluşuna öncelik ettiği TÜRKONFED'in faaliyetleri içerisinde aktif olarak yer almaktadır. Belli hedefler ve belli ilkeler etrafında, uzlaşmaya dayalı bir çalışma anlayışı içinde, kendi bölgelerinde, sektörlerinde ve ulusal çapta başarılı, konusuna hâkim, söz sahibi derneklerin bir araya gelmesiyle kurulmuş olan bölgesel ve sektörel federasyonların, daha sonra TÜRKONFED altında toplanması, iş dünyamızda faaliyet gösteren gönüllü örgütlerin daha kurumsal bir yapıya kavuşmasını ve daha etkili biçimde hareket edebilmesini sağlamıştır.

Ekonomimizdeki son gelişmeleri ele almadan önce, Avrupa Birliği üyelik süreci hakkındaki görüşlerimi paylaşmak ve geçtiğimiz hafta yayımlanan ilerleme raporunda öne çıkan bazı başlıklara değinmek ve gelecek dönemde ülkemiz açısından önemli olduğunu düşündüğüm bazı hususları sizlerle paylaşmak istiyorum.

Hepinizin bildiği üzere Türkiye, Avrupa Birliği'nin küresel rekabette yer edinme stratejisi içerisinde ve Birliğe tam üye adayı olarak süren müzakere süreci çerçevesinde, önemli bir ülke olma yolunda ilerlemektedir. Tam üyelik sürecine girdikten sonra Türkiye için hazırlanan ilk kapsamlı ilerleme raporu özelliğini taşıyan bu raporda son bir yıl içinde Türkiye'de gerçekleşen siyasi ve ekonomik gelişmeler ayrıntılı bir şekilde incelenmiş ve Türkiye'nin AB üyeliğinin gereklerini yerine getirebilme kapasitesi otuz üç müzakere başlığı altında ele alınmıştır.

Avrupa Komisyonu'nun bu son İlerleme Raporu bir yandan reform sürecindeki yavaşlamayı eleştirirken, diğer yandan ise Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği yolunda kaydettiği ilerlemeler ile ilgili olarak olumlu değerlendirmeler yapmaktadır. Raporda, Türkiye'nin Kopenhag Kriterleri'ne uyum çerçevesinde reform sürecinin yavaşladığı ve AB'ye uyum yasalarının uygulanmasında aksaklıklar olduğu belirtilmektedir.

Türkiye'de sivil toplum, meclis ve medya tarafından da çok tartışılan bir konu olan demokratik reformların sürdürülmesi konusu, Avrupa Komisyonu'nun raporunda da gündeme gelmiştir. Raporda, Türkiye'de gerçekleştirilen ekonomik, siyasi ve idari reformların önemine vurgu yapılırken, yargı reformu alanındaki eksikliklere de dikkat çekilmiştir.

Avrupa Birliği Genişleme Süreci'nin, geçmiş genişlemelerden ve yeni üyelerin entegrasyonunun getirdiği zorluklardan dersler çıkarmış dinamik bir süreç olduğunu bilmemizde yarar görüyorum. Bu yüzden, diğer aday ülkelerin müzakere süreçleri ile karşılaştırıldığında, Türkiye'nin müzakere süreci biraz daha zorlu geçebilir. Ayrıca, Türkiye'nin Avrupa Birliği üyeliği, normal koşullarda 6 ila 9 yıl sürecek müzakereler sonucu gerçekleşebilecek bir süreçtir. Ancak, toplumun önemli bir çoğunluğunun bu sürecin başarı ile tamamlanmasını desteklediği unutulmamalıdır. Bizlerin de bu sürece ilişkin olarak gelecek dönemde iyimser ve de gerçekçi olmamız gerekir.

Tam üyeliğe kadar geçecek olan önümüzdeki dönemin ikili doğasını bir kez daha dikkatinize getirmek istiyorum. Hiç şüphesiz köklü gelenekleri olan bir devletin, idari ve kurumsal yapısında değişikliklere giderek, bir bölümü ciddi ekonomik maliyetler de yaratacak olan mevzuat değişikliklerini uygulamaya koyması, elbette kolay bir süreç olmayacaktır. Öte yandan, müzakere sürecinde kaydedilecek her ilerleme ise, Türkiye'deki ekonomik ve siyasi istikrar ortamını perçinleyerek öngörülebilirliği ciddi boyutlarda artıracak ve bu durumun yaratacağı ekonomik refah etkisi, uyum maliyetini önemli ölçüde hafifletecektir.

Avrupa Birliği'ne uyum sürecinin Hükümet'in icraatının temel gündem maddesi olmasının gerekliliğini TÜSİAD olarak her fırsatta vurguluyoruz. Bütün aday ülkelerin müzakere süreçleri en canlı tartışmaların yaşandığı, hükümetlerin en yoğun bilgilendirme kampanyalarına giriştikleri dönemler olmasına rağmen, ülkemizde bu tür bir sahiplenme olmaması gerçekten üzüntü vericidir. Durum böyle olunca da, Avrupa Birliği'nin bazı konulardaki çifte standardı, verdiği sözleri tutmama eğilimi ve kendi değerlerine aykırı hareketleri gibi pek çok konuyu dünya kamuoyuna anlatmakta ya güçlük çekiyor ya da çok geç kalıyoruz.

Avrupa Birliği de Türkiye'ye verilen sözler konusunda adil olmalıdır. Kıbrıslı Türkler, Birleşmiş Milletler'in adada yıllarca süren bir çaba sonucunda, sorunu çözmek için oluşturduğu Annan Planı ile ilgili referandumda, "Birleşmiş Kıbrıs" için "evet" oyu kullanmıştır. Başka bir deyişle, Kıbrıslı Türkler barış için ve Avrupa için "evet" oyu vermiştir. Kıbrıs konusunda Türkiye'ye verilen sözlere sadık kalınarak, Türkiye'nin bu konudaki duruşunun daha iyi anlaşılması gerekmektedir.

Şimdi, izin verirseniz biraz da Türkiye ekonomisinden bahsetmek istiyorum. Bildiğiniz gibi bu konu, ülkemizde de zaman zaman siyasi tartışmaların gölgesinde kalmakta ve siyasi belirsizliklerden olumsuz yönde etkilenmektedir.

İlerleme Raporu'nun ekonomiyle ilgili bölümünde de hâlihazırda uygulanmakta olan reform ve istikrar programına sadık kaldığı sürece Türkiye ekonomisinin işleyen bir pazar ekonomisi olarak değerlendirilebileceği ifade edildiğinden, bu konuyu biraz daha uzun dönemli bir bakış açısıyla ele almak istiyorum.

Sizlerin de yakından takip ettiğiniz üzere ülkemiz, kriz ertesinde uygulamaya koyduğu ekonomik program sayesinde 2002-2005 döneminde yılda ortalama %7,5 civarında bir hızla büyürken, aynı dönemde enflasyonu da %70'lerden %8 seviyelerine indirmiştir. Bütçe açığı oranı %14'ten %2'ye düşerken, borç stoku milli gelire oran olarak %108'den %70'e inmiştir. Bu dönemde, faizlerin gerilemesi sayesinde de ekonomi genelinde güven ortamı yeniden tesis edilmiş ve tüketim ve yatırımlar canlanmıştır.

Her ne kadar, kriz sonrası dönemde elde edilen bu başarılar geleceğe dair bize umut veriyor olsa da, içinde bulunduğumuz ekonomik ve siyasi şartlar bakımından bunun tek başına yeterli olmadığını görüyoruz. Ekonomimizin bugüne kadar sergilediği bu başarıda çok önemli bir rol oynayan uluslararası konjonktürün, geçici süreyle de olsa aleyhimize dönmesi son dört yıllık süreçte elde ettiğimiz makroekonomik kazanımları olumsuz etkilemektedir.

Ekim ayı itibarıyla, yıllık enflasyon %10, ikincil piyasa faizleri ise %20 seviyelerinde seyretmektedir. Dalgalanma öncesi 1,35 seviyesi etrafında dalgalanan dolar kurunun, Ekim ayı genelinde 1,45 civarında bulunduğu görülmektedir. Konut başta olmak üzere, tüketici kredilerinin yavaşladığı bu dönemde, ilk altı ayda %7 olarak gerçekleşen büyüme hızımızın

da kademeli olarak düşeceği anlaşılmaktadır. Milli gelirimizin %8'ine ulaşan cari açığımızın yarattığı risk nedeniyle, büyüme hızında beklenen yavaşlamanın enflasyon üzerindeki olumlu etkisinin de sınırlı olacağı tahmin edilmektedir.

Temel ekonomik göstergelerde son dönemde görülen bu gelişmelere rağmen, Türkiye'nin ekonomik performansının geçmiş dönemlerle karşılaştırıldığında, eşine az rastlanır bir iyileşme gösterdiği açıktır. Ancak, bu performansın rekabet içerisinde bulunduğumuz diğer gelişmekte olan ülkelere kıyasla belirgin bir üstünlük sağlayacak boyutta olmadığı da görülmektedir. Küresel koşulların gelişmekte olan ülkeler arasındaki rekabeti giderek daha fazla artırdığı ve karmaşık hale getirdiği düşünülürse, son yıllardaki kazanımların yitirilmemesi orta ve uzun vadeli büyüme stratejilerinin bugünden itibaren tasarlanmasına ve etkin biçimde uygulamaya konulmasına bağlı olduğunu belirtmek istiyorum.

Özel kesim tüketim ve yatırım talebinin azalmaması, kamu kesimi açığının kapanmakta olmasına rağmen, yurtdışı finansman kaynaklarına olan ihtiyacımızı canlı tutmaktadır. Geçmiş yıllarda yüksek düzeylerde tasarruf fazlası vererek kamu açıklarını kapatan özel kesim, bu sefer tasarruf açığı vermekte, bu da cari açığın giderek artmasına yol açmaktadır. Bu koşullar, dalgalanma öncesi dönemde bile önemli miktarda açık pozisyonu bulunan reel sektörün kredi riskinin giderek artmasına neden olmaktadır. Bu risklerin ise önümüzdeki dönemde, esas itibarıyla küçük ve orta ölçekli işletmelerin kaynak yapısının bozulmasına neden olma olasılığı bulunmaktadır.

Cari açığı çok dikkatle izlemeliyiz. 2006'nın ilk dokuz ayında ekonomimiz 25 milyar dolardan fazla bir cari açık verdi. 12 aylık cari açık Eylül sonu itibarıyla 32.5 milyar dolara ulaştı. Bu rakam, cari açığın milli gelire oranının yüzde 8 civarında olduğunu gösteriyor. Oysa bizim gibi, yurt dışından henüz sürekli bir portföy ve doğrudan yatırım akışının gerçekleşmediği ülkelerde bu pek rastlamadığımız bir oran...

Cari açıktaki genişlemenin önüne geçilememesine ek olarak, yapısal işsizlik ve enflasyon oranlarının sürdürülebilir denge seviyelerine çekilememesi, bütçe gelir ve gider kalemlerinin kalitesinde yeterli iyileşmenin sağlanamaması gibi unsurlar ekonomimizdeki mevcut sorun alanları arasında sayılabilir. Sürdürülebilir büyümenin önkoşullarından biri olan makroekonomik istikrarın tam anlamıyla tesis edilmesi halinde bile, uzun dönemli sürdürülebilir bir büyüme eğilimi ancak ve ancak sürecin mikro reformlarla desteklenmesi durumunda mümkün olabilecektir.

Ekonominin üretim tarafına yönelik özensiz yaklaşımlara da son verilmelidir. Faaliyetini yasalara saygı içinde yürüten, büyük-küçük, yerli-yabancı yatırımcının karşısında, kayıtdışı çalışan, faturasız mal satan, sigortasız eleman çalıştıran, gelirini eksik beyan eden kişi ve kurumların çok daha etkin bir şekilde izlenmesi ve cezalandırılması gerekmez mi?

Kayıtdışının yarattığı haksız rekabet yatırımların önünde ciddi bir engel oluşturmaktadır. Bugün kayıtdışı, ekonomimizin karşı karşıya olduğu en önemli birkaç konudan biridir. Kayıtdışılık herşeyden önce bir gelişmişlik sorunudur. Son yapılan hesaplamalara göre, 145 ülke ortalaması yüzde 35 olan kayıtdışılık, OECD üyesi gelişmiş ülkelerde ortalama yüzde 16 seviyesindedir. Kayıtdışı ekonomi ile mücadele için dünyada kullanılan çeşitli modeller var. Türkiye'nin de bu modellerden birini uyarlayarak bu çok önemli problem ile sonuç alıcı biçimde mücadele etmesi gerekiyor.

Bu noktada, bahsettiğimiz mikro reformlara örnek olarak, Yeni Türk Ticaret Kanunu'nun getireceği gelişmelerden söz etmek istiyorum. Yeni Türk Ticaret Kanunu'na göre şirketlerin, daha belirgin ve işlevsel kurumsal yönetim ilkelerini uygulayacak durumda olması; uzman ve bağımsız denetçiler tarafından uluslararası standartlara göre denetlenmesi; finansal tablolarının uluslararası muhasebe standartlarına göre hazırlanması; halka açık şirketlerde şirketin varlığını veya gelişmesini tehlikeye düşürebilecek durumların erken teşhisi ve yönetimi için uzman bir komitenin kurulması zorunluluğu ve benzeri düzenlemeler, işletmelerin performansına dönük şeffaflığı ve güven ortamını tesis ederek risklerin azalmasına ve özel sektörün uluslararası finansman kaynaklarına daha kolay ve daha az maliyetli bir şekilde ulaşmasına zemin hazırlayacaktır.

Ekonomik performansımız açısından çok önemli bir yeri olan inşaat sektörü de ekonomimizdeki istikrarlı büyüme ortamından olumlu etkilenmiştir.

İnşaat sektörü, 1987 ile 1998 arasındaki dönemde ekonomimizdeki katma değer yaklaşık %6,5'ini sağlarken, bu oran 1999 yılında yaşanan deprem felaketi ve ardından da 2001 yılında patlak veren krizden sonra önemli ölçüde gerileyerek %4'ün altına inmiştir. Ancak, sektörün özellikle son iki yılda ekonomiye katkısının yeniden artmaya başladığını görüyoruz. Bu dönemde reel olarak yaklaşık %27 oranında büyüyen inşaat sektörü, ekonomik büyümeye de bir puan katkıda bulunmuştur. Türkiye ekonomisindeki yüksek hızlı büyüme sürecinin temel itici sektörlerinden biri olan inşaat sektörünün, bu yılın ilk yarısında da %19,3 oranında büyüyerek bu eğilimini devam ettirdiğini görüyoruz.

Sektör aynı zamanda, Türkiye'nin yıllardır temel sorunlarından birisi olan istihdam yaratma konusundaki performansı ile da ön plana çıkmaktadır. Yaratılan istihdam oranı bakımından ele alındığında, inşaat sektörünün diğer sektörleri geride bıraktığı görülmektedir.

Tüm sektörlerimizde başarılı performansın devamı, sağlamış olduğumuz ekonomik ve siyasi istikrarı korumamıza bağlıdır. Bu noktaya gelebilmek için çok zaman, enerji ve kaynak sarf ettik, çok bedel ödedik. Bu süreci yeniden yaşayamayız. Ekonomimizin makro değerlerinde sağlanmış olan belirgin iyileşmeyi sürdürmek ve daha da ileri götürmek durumundayız.

Aynı durum AB ile ilişkilerimiz için de geçerlidir. Müzakerelerin başlatılması noktasına kolay gelmedik. Bu yolun geri dönüşü yok. Bulduğumuz yerin değerini iyi kavramalı ve ileriye doğru yürümeye devam etmeliyiz.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.